Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Enhver Sit

Ugeblad
for
Politik og Kristendom.

Redigeret af Henning Jensen og Kristensen-Randers.

№ 31. | Torsdag den 2. August 1888. | 3. Aarg.

Indhold: Politiske Breve. — Tro og Gjerninger, en Nutidsprædiken. — Fra Pastor M. A. S. Lund. — Svar til Pastor Lund. — Poppelen. Digt. — Meddelelser. — Bekjendtgjørelser.

Politiske Breve.

XVII.

Det tør vel antages, at de fleste Rigsdagsmænd nu har afholdt Vælgermøder i de forskjellige Kredse, og ere vendte tilbage fra denne Tur, omtrent med samme Følelser som en ung Mand vender tilbage efter vel overstaaet Examen. Vælgerne ere saa jævnt misfornøjede med hele den politiske Stilling, og da misfornøjede Mennesker altid ere lidt vanskelige at have med at gjøre, saa har den Begejstring, hvormed Folkethingsmændene er blevet modtaget, ikke været paa Kogepunktet. Der var en Tid, da det at være Folkethingsmand af Venstre, var som en Vandring paa Roser, og de politiske Møder vare en Række af Triumfer. Hvis en Folkethingsmand i hine gyldne Tider vilde have talt de Hurraer han fik, saa vilde han være kommet til at anse sig selv for en meget stor Mand, og hvis hans Livsalder skulde have staaet i Forhold til de uendelige Ønsker om, at han maatte „leve“, saa var han naaet højt op over Støvets Aar. Og ve det ulykkelige Menneske, som dengang havde underkastet hans Færd den mindste Kritik. Han var bleven revet itu af det forargede Folk.

Det er vistnok heldigt, at dette nu er forbi. For Folkethingsmændene er det godt at komme ned af den Piedestal, hvorpaa de engang stod. Det er i Længden ikke sundt for et Menneske at være Gjenstand for en Slags Tilbedelse. Og for Vælgerne er det godt, at Kritiken nu er vaagnet hos dem, og at de ikke føler sig forpligtede til at sige Ja og Amen til alt, hvad deres Folkethingsmænd siger og mener. Der vil derved blive banet Vej for et sundere og sandere Forhold mellem Folkethingsmændene og deres Vælgere end før. Ingen Mand kan i Længden være tjent med at leve paa en blind Folkegunst. Det er at bo paa en Vulkan. Thi den blinde Folkegunst kan, hvad Øjeblik det skal være, slaa om til sin Modsætning. Der har ogsaa hist og her vist sig Tegn til dette. Mænd, som man før har været tilbøjelig til at løfte til Skyerne, har man nu undertiden Lyst til at nedstyrte i Støvet.

Det er for Øjeblikket ubetinget behageligere at være Højres Folkethingsmand end Venstres. Hos Højrevælgerne er nemlig Kritiken endnu ikke vaagnet. De lever endnu i Hvedebrødsdagene med deres Rigsdagsmænd; for dem staar en Højrerigsdagsmand som Indbegrebet af al politisk Visdom og Dygtighed. For os andre ere Hvedebrødsdagene forbi og vi har begyndt at leve paa den sædvanlige daglige Kost.

Adskillige Vælgere har en vis Tilbøjelighed til at lægge Skylden for det hele over paa deres enkelte Rigsdagsmand. Og Rigsdagsmanden lægger saa atter Skylden over paa Førerne. Det er den gamle Historie med Pryglene der gaar videre. Men i Stedet for at Gangen ellers plejer at være den, at Pryglene gaa ovenfra og nedad, saa Kejseren prygler Hofmanden, og Hofmændene Folket, saa er det nu omvendt. Nogle menige Vælgere prygler Rigsdagsmændene og disse igjen Førerne. Pryglene gaar nu nedenfra og opad. Under disse Omstændigheder kan man ikke undre sig over, at det at være Venstreforer for Øjeblikket er et Embede, der ikke er synderlig efterspurgt. Det gaar med dette Embede, som med de smaa jyske Præstekald ude paa Heden. De opslaas ledige den ene Gang efter den anden, men ingen søger dem, indtil der endelig melder sig en maadelig theologisk Kandidat, der saa faar Kaldet. For Øjeblikket ved jeg ikke, at der er andre der melder sig som Venstres Førere end Redaktionen af „Morgenbladet“. Der er ingen Tvivl

om, at den vil faa Embedet. Men det er ikke noget fedt Kald. Og Menigheden er vanskelig at holde Styr paa. Men jeg synes vi maa være taknemlige for, at der dog melder sig nogen.

Det er vanskeligt at dømme, om hvorvidt den Opposition, der har yttret sig mod Folkethingsmændene, har noget egentligt paa sig. Under alle Omstændigheder vil det kun være muligt for Folk, der er godt inde i Stemningen i de forskjellige Kredse, at bedømme hvorledes denne er. Det at der staar en eller flere Talere op ved Vælgermøder, og angriber Folkethingsmanden fra et Venstrestandpunkt, har mange Gange ikke det mindste at betyde. — Det kommer nemlig an paa, om disse Talere har Indflydelse i Kredsen. Naar en indflydelsesrig Mand staar op og opponerer mod Rigsdagsmanden, da kan der være Fare paafærde. Thi han staar ikke op uden naar der er alvorlig Grund til det, og uden at han ved, at han har en temmelig stærk Stemning i Kredsen med sig. Men der er i de allerfleste Kredse enkelte Venstrepolitikere, som ikke har nogensomhelst Indflydelse at tabe, men som synes, at det tager sig godt ud, naar de kan komme til at staa i Avisen som den, der har angrebet Rigsdagsmanden. I mange Tilfælde ere de selv Referenter til Avisen, og maaske mislykkede Valgkandidater. Opposition fra den Slags Folk vil imidlertid have lige den modsatte Virkning. Den vil i høj Grad styrke Rigsdagsmandens Stilling. En Rigsdagsmand, der ikke i sin Kreds har nogen Opposition fra Højres Side, maa være i højeste Grad taknemlig, hvis han i sin Kreds har en mislykket Venstrepolitiker som Modstander. Det er en Sikkerhedsventil.

Det, som holder mange Rigsdagsmænd fast i Sadlen, er Vanskeligheden ved at enes om hans Eftermand. Der kan være Kredse, hvor maaske det overvejende Flertal er enigt om at være kjed af sin gamle Repræsentant. Men alting strander i Reglen paa, hvem de skal faa til hans Eftermand. Thi en vil have den, en anden den. Hver Egn i Valgkredsen har undertiden sin Kandidat. Og saaledes holder det ene Sværd det andet i Skeden. Dette Forhold vil vedblive, indtil vi engang kommer ind i regelmæssige politiske Tilstande. Saa vil nemlig Rigsdagsmændene blive valgte efter deres Stilling til de forskjellige Reformspørgsmaal. Man vil spørge Kandidaterne, hvordan de stiller sig til den Sag og til den Sag, og derefter vil man træffe sit Valg. Men dette har Venstremænd tit vanskeligt ved at forstaa, at man ved at vælge en Rigsdagsmand skal tage Hensyn til hans Stilling til Reformerne. Hvem husker ikke i Vinter, hvilken umaadelig Forargelse det vakte, da det blev sagt, at Smørspørgsmaalet var et godt Valgspørgsmaal. Men dette var naturligvis i og for sig fuldstændig rigtigt. Under normale politiske Forhold er det naturligvis den Slags Spørgsmaal, som Rigsdagsmanden staar og falder paa. Det vilde være nogle ganske mærkværdige Vælgere, der ikke vilde lade det være afgjørende for deres Stemmegivning, hvorledes Valgkandidaten stillede sig til de Spørgsmaal, som efter deres Overbevisning har den største Betydning, enten denne Overbevisning saa er rigtig eller gal.

Først under regelmæssige politiske Forhold har baade Rigsdagsmanden og Vælgerne fast Grund under Fødderne med Hensyn til deres gjensidige Forhold. Rigsdagsmanden véd hvorfor han er valgt, og Vælgerne véd hvorfor de har valgt ham. — Under de nuværende Forhold lever begge Parter paa gyngende Grund, og der er det videste Spillerum for Mistænksomheden og Mistænkeliggjørelsen. Personlige Spørgsmaal og Spørgsmaal som intet har at gjøre med Politik blandes med ind, og det hele Forhold forplumres let. Og i dette plumrede Vand svømmer saa de politiske Vrøvlehoveder om som vævre Fiske. Det er netop en Situation for dem. Men der er hos Befolkningen en Ballast af sund Sans, som bidrager mægtigt til, at den kan holde sig paa ret Kjøl, selv under vanskelige Forhold.

Tro og Gjerninger.

En Nutidsprædiken.

Math. Ev. 7. 21—29.

Det er Slutningen af den saakaldte Bjergprædiken vi her har for os. Bjærgprædikenen er, hvad vi kalde en Moralprædiken, det vil sige, den slaar de Grundsætninger fast, efter hvilke Menneskelivet skal føres. Disse Grundsætninger sammenfatter Jesus Kristus i det bekjendte Ord: „Alt hvad I ville, at Menneskene skulle gjøre mod Eder, det gjører I ogsaa mod dem.“ Han gjør opmærksom paa, at Mennesket skal kjendes af sine Frugter, og han slutter med at sige: „Ikke enhver, som siger Herre! Herre! skal indgaa i Himmeriges Rige, men den, som gjør min Faders Vilje, som er i Himlene.“

Vi kommer herved ind paa det bekjendte Spørgsmaal om Forholdet mellem Tro og Gjerninger. Det er et Spørgsmaal, som kom frem tidligt i den kristne Menighed, og det staar paa Dagsordenen endnu, og det vil sandsynligvis aldrig nogensinde helt forsvinde. Paulus er den Apostel, som særlig lægger Vægt paa Troen. Fra ham stammer det Ord, at et Menneske retfærdiggjøres ved Troen. Jakob derimod lægger Hovedvægten paa Gjerningerne. Han siger i sit Brev: „Hvad gavner det, mine Brødre! om nogen siger, han har Troen, men har ikke Gjerninger? Mon den Tro kan frelse ham? Dersom en Broder eller Søster ere nøgne og fattes den daglige Næring, og nogen af Eder siger til dem: Gaar bort i Fred, varmer Eder og mætter Eder, men I give dem ikke det, som hører med til Legemets Nødtørft, — hvad Gavn er det? Ligesaa og Troen, dersom den ikke har Gjerninger, er den død i sig selv. — Der er maaske nogen, der siger: Du har Troen, og jeg har Gjerninger, vis mig din Tro af dine Gjerninger, og jeg vil vise Dig min Tro af mine Gjerninger. Troen uden Gjerninger er død.“ — Af disse Ord er det ganske klart, at for Jakob er Gjerningerne Hovedsagen.

Det afgjørende maatte være, hvorledes Jesus Kristus selv stiller sig til Forholdet mellem Tro og Gjerninger. Men Ulykken er, at det er umuligt at afgjøre. Snart udtaler han sig, som om alt afhang af Troen, snart som om det alene kom an paa Gjerningerne. Her i Slutningen af sin Bjergprædiken siger han, at det kommer an paa at gjøre Faderens Vilje, og hvor han beskriver Dommedag i Math. 25. Cap., der omtaler han ogsaa Gjerningerne som dem, der giver Adgang til Livet: Jeg var hungrig og I gav mig at æde osv. — Men saa andre Steder, f. Eks. i Johannes Evang. 3, synes han at gjøre Troen til den absolute Betingelse for Saligheden: Hver den, som tror paa ham, dømmes ikke, men hver den, som ikke tror, er allerede dømt.

Der er her en tilsyneladende Modsigelse i Herrens og Apostlenes Udsagn, som jeg aldrig tror vi faar rigtig klaret. Det sandsynligste er maaske, at naar Herren og Apostlene talte om Tro, saa havde de en noget anden Forstaaelse af det Ord end vi. Naar vi taler om Tro, saa tænker vi paa Bogstaver, Ord, Læresætninger, som indeholder noget, som vi indrømmer Sandheden af. Troen er for os uadskillelig knyttet til visse Sætninger, vi tænker stadig, naar vi taler om Troen, paa en Prædiken eller en Bog, som indeholder det, vi skal tro paa. — Men naar Jesus Kristus talte om Tro, saa kunde han ikke tænke paa nogle Ord eller Bogstaver, noget, der var skrevet op, og som man kunde læse sig til. Thi man havde dengang ikke noget opskrevet, som man kunde holde sig til. Derimod havde man Jesus Kristus selv; han stod der midt iblandt dem lyslevende. Det var ham, de skulde knytte deres Tro til. Og det gjør en stor Forskjel, om man har et lyslevende Menneske at knytte sin Tro til, eller kun nogle opskrevne Ord og Sætninger. Det er noget, som vi saa tit kan erfare i det daglige Liv, at det er meget lettere at faa Tro til et Menneske, naar han staar levende overfor os og taler til os, end naar vi kun har noget opskrevet af ham. Og saa viste det sig tillige, at der var ikke saa lidt Forskjel i den Maade, hvorpaa de forskjellige Mennesker troede paa ham. De syge, som kom til Jesus Kristus, deres Tro gik væsentlig ud paa, at han havde Magt til at helbrede dem, de, som kom nedtyngede af deres Synd, deres Tro gik særlig ud paa, at han kunde forlade dem deres Synder, de, som kom med Dødsfrygten, deres Tro gik væsentlig ud paa, at han kunde oprejse dem fra de Døde. Der er saaledes ingen Tvivl om, at skjøndt det var den samme Jesus Kristus, de allesammen troede paa, saa knyttede alligevel hver enkelt sin Tro til det, som de særligt trængte til. — Og saa gik Jesus Kristus ikke smaaligt og undersøgte hver enkelt, og spurgte, hvordan det nu egentlig forholdt sig med deres Tro paa ham, om den omfattede alt, eller om der maaske manglede noget. Nej, han var glad ved enhver, der i en eller anden Retning gav sig hen til ham i Tro og Tillid, og han hjalp dem, eftersom de havde Tro til. — Men saadan bærer vi os ikke ad. Vi har ham nemlig paa en anden Maade end hans Samtidige, han staar ikke saadan personlig, lyslevende for os. Vi har ham i Ordet, vi har Beskrivelser af ham, Optegnelser af hans Taler osv. Naar derfor Talen nu er om at tro paa ham, saa begynder vi strax at forhøre Folk. „Ja, lad os nu se", siger vi, „om Din Tro ogsaa stemmer fuldkomment med Opskriften og med Beskrivelsen og med Lærdommene og med vore Forklaringer af Lærdommene." Og saa tager hver Præst og Skriftklog sin Opskrift og sine Forklaringer frem og begynder paa en Examen. Og saa er der en lille Flok, der bestaar Examen, det er dem, der hver Søndag hører Præsten prædike og siger Ja og Amen til alle hans Forklaringer. Men de fleste falder igjennem. Og saa har hver Præst og Skriftklog en hel Mængde Rubriker for alle dem der ikke bestaar Examen, og der bliver de saa puttet ind i hver sin. De har ingen Tro.

Men de som levede samtidig med Jesus Kristus, og som fik Tro til ham i en eller anden Retning, de blev ogsaa derved til andre Mennesker. De kom til at elske ham, og de vilde gjerne ligne ham; thi man vil gjerne ligne den man elsker og beundrer. Paa den Maade blev deres Gjerninger noget anderledes end før. Man behøvede den Gang slet ikke at trættes om Forholdet mellem Tro og Gjerninger. Saalænge Jesus Kristus vandrede her paa Jorden, saa fulgte det af sig selv, at de som havde Tro til ham, de kunde ogsaa kjendes paa hele deres Liv. Det var først da han var gaaet bort, at denne Trætte begyndte. Thi saa begyndte man at knytte sin Tro, ikke til ham personlig, men til Opskrifterne og Lærdommene, og saa begyndte Trætten, om nu ogsaa Troen var rigtig. Og saa lagde man Eftertrykket paa det, om Troen var rigtig, om den stemmede med Opskriften, og naar den gjorde det, saa var der mange der mente, at saa var der ikke noget ivejen. — Det er dette, som Apostlen Jakob nedlægger Indsigelse imod i sit Brev. Men forøvrigt saa var selvfølgelig Paulus fuldstændig enig med ham i det Stykke. At Troen ikke for Paulus var noget dødt men noget levende, det er hele hans Liv en Besegling paa.

At tro paa Jesus Kristus, det vil derfor, efter hvad jeg kan skjønne, sige, at give sig hen til ham i Kjærlighed og Tillid. Og ligesom et Menneske, som vi giver os hen til i Kjærlighed og Tillid, faar en meget betydelig Indflydelse paa hele vort Liv og paa vore Handlinger, saadan vil Jesus Kristus ogsaa faa Indflydelse paa deres Liv, som giver sig hen til ham. Men ligesom der var Forskjel i den Maade hvorpaa Folk gav sig hen til ham, da han vandrede hernede, saaledes ogsaa nu. Den fuldkomneste Maade at give sig hen til ham paa, det var Disciplenes, som i ham saa Kristus, den levende Guds Søn, Frelseren fra Synd og Død. Paa dem gjorde han det dybeste Indtryk, og paa deres Liv og Gjerninger fik han ogsaa den største Indflydelse. Men Nicodemus, der kom til ham i Nattens Stilhed, og som i ham kun saa den store Lærer sendt fra Gud, og alle de aandeligt og legemligt syge, der i ham saa den store kjærlige Læge, og alle de fattige der i ham saa en Talsmand, som

de gjerne vilde gjøre til deres Konge, og hele det Folk der lyttede til hans Ord, som Folket fordum havde lyttet til en af de store Profeters Ord, — havde de slet ingen Tro til ham, gav de sig slet ikke hen til ham, og mon han slet ikke fik nogen Indflydelse paa deres Liv og Gjerninger? Jeg tror, at hvis man havde spurgt ham, om han slet ikke regnede deres Kjærlighed og Hengivenhed for noget, om han vilde have undværet Folkets Jubelraab ved Indtoget i Jerusalem, og om han ikke var glad naar de lyttende Skarer, naar han havde talt til dem, udbrød: „En stor Profet er oprejst iblandt os, og Gud har besøgt sit Folk," — saa vilde han have svaret, at han var taknemmelig for *al* den Kjærlighed og *al* den Hengivenhed han fik, og han var sikker paa, at de som kun en Gang havde staaet overfor ham, lyttet med Kjærlighed til hans Tale, og set ham med Hengivenhed ind i Øjet, — de skulde ikke saa let glemme det Møde igjen, selv om de ikke sluttede sig til den Kreds som i ham saa det han virkelig var.

Og saadan er det endnu, eller saadan kunde det endnu være. Jesus Kristus har endnu en Skare af Disciple, som i ham ser Guds enbaarne Søn, Frelseren fra Synd og Død. Paa deres Liv og Gjerninger skulde han have den største Indflydelse, thi paa dem har han gjort det dybeste Indtryk. Og han kunde ogsaa i vore Dage have en stor Skare om sig af stille Mennesker, af Nicodemus-Naturer, som gik til ham i Ensomheden, skjøndt de i ham kun saa den store Lærer, og han kunde have utallige Skarer af fattige og fortrykte Mennesker, der i ham nærmest saa Talsmanden for Retfærdighed og Sandhed paa Jorden, og som vilde hilse ham med Fryderaab, og han kunde have faaet Indflydelse paa hele deres Betragtning af Livet, paa hele deres Færd og Gjerning. Men nu har han ikke mange af den Slags Tilhængere. Og hvorfor? Fordi man har drevet dem bort fra ham, ved at examinere dem om, om deres Tro paa ham nu ogsaa i alle Stykker var den rette. Man er mødt frem med Opskrifterne og med Forklaringerne, og man har spurgt: Vil Du nu ogsaa godkjende hele Opskriften, vil Du underskrive alle vore Forklaringer? Og naar saa nogen har sagt, at der var noget af det, som de ikke med Sandhed kunde godkjende og underskrive, saa har man sagt: „Ja, saa har Du ikke noget med ham at gjøre, og saa vil han heller ikke have noget med Dig at gjøre. Til Helvede med Dig." — Men hvad mon Jesus vilde have sagt til sine Disciple, hvis de havde staaet udenfor Døren, da Nicodemus vilde gaa ind til ham, og jaget ham bort med de Ord: „Gaa til Helvede! Du har jo ikke den rette Tro." Eller hvad mon han vilde have sagt, naar de kom til ham med deres aandeligt og legemligt syge, og Disciplene saa havde jaget dem bort, fordi de kaldte ham „Davids Søn" og ikke „Guds Søn"? Eller hvad mon han vilde have sagt, da Folket jublede ham imøde i Jerusalems Gader, og naar de hilste ham som den store Profet, hvis Disciplene saa havde raabt: „I har ingen Grund til at være glade for ham og ingen Grund til at hilse ham med Fryd, for han er meget mere end en stor Profet, og hvis I ikke tror, at han er meget mere, saa vil han sørge for, at I bliver evig pint i Helvede." — Jeg tænker, at hvis Disciplene *dengang* havde baaret sig saadan ad, saa havde han vendt sig imod dem i glødende Harme, og spurgt dem, om de vidste, af hvad Aand de var.

Men saadan har hans Disciple baaret sig ad mange Gange siden, og saadan bærer mange af dem sig ad endnu. De har jaget bort fra ham alle dem, som ikke vilde underskrive alle Leddene i Trosbekjendelsen, alle deres, — mange Gange afsindige, — Skriftforklaringer. De har ligget paa Lur efter Kjættere, og de ligger paa Lur endnu. I gamle Dage brændte de dem, — nu maa de nøjes med at henvise dem til Helvedes Ild.

Og hvad har de saa faaet istedetfor dem, som de har stødt bort? En, mange Gange, tankeløs Flok, som de har pillet hver selvstændig Opfattelse ud af; som eftersnakker deres Ord paa samme Maade, som Børnene ramser deres Lektier op; som siger Ja til hele „Troen", men hvis Gjerninger tit er af en meget tvivlsom Beskaffenhed. Jeg vèd godt, at der er talrige kristne Mennesker, hvis Tro og Gjerninger følges ad. Men der er i skarevis af Folk, som glat væk vedkjender dem den kristne Tro idag, men hvis det imorgen blev Skik at være Muhamedaner, saa vilde de være det. Thi et Menneske retfærdiggjøres jo ved Troen. — Paulus har vist aldrig tænkt paa, hvordan det Ord skulde blive brugt.

Der var paa Jesu Kristi Tid flere Kredse omkring ham, der stod i et mere eller mindre inderligt Forhold til ham. Inderst var Apostlenes Kreds; saa kom Disciplene og saa de mangfoldige, som var blevet hjulpet af ham, som havde hørt ham en enkelt Gang og faaet et Indtryk af hans Ord. Der var vel ikke nogen bestemt Grænse for disse Kredse, undtagen for Apostlenes. De fik forskjellig Lys og Varme fra ham eftersom de stod ham nærmere eller fjærnere, men alle fik, hvad de kunde modtage, ligesom Planeterne faar det Lys og den Varme fra Solen, som de kan modtage efter deres forskjellige Afstand fra den. Nu er disse forskellige Kredse tildels forsvundne, den kristne Menighed har tildels gjort sig selv til en Klike, og gjort det til en af sine vigtigste Opgaver at trække en skarp Grænse mellem det, som man kalder Lyset og Mørket, dem, som man kalder Guds Børn og Verdens Børn. Og naar den Grænse skulde trækkes, saa spurgte man ikke meget om Gjerningerne men bare om Troen.

Og derved er den Indflydelse, som Jesus Kristus kunde have faaet paa hele Verdensudviklingen, paa Menneskenes Gjerninger, blevet næsten tilintetgjort, eller da i høj Grad svækket. Thi først er der en hel Del Mennesker, som har en god Vilje til at misforstaa og misbruge dette, at et Menneske retfærdiggjøres ved Troen; og de er blevne bestyrkede i denne Misforstaaelse derved, at Kirken altid har været tilbøjelig til at lægge Kjærlighedens Kaabe over alle dem, der sagde, at de „troede", om det ogsaa har været nok saa store Slyngler; medens den derimod har draget

stærkt tilfelts mod alle dem, der ikke troede, selv om det var nok saa hæderlige og gode Folk. Og dernæst har der været en hel Mængde Mennesker, hvis hele Liv og Gjerninger kunde være paavirket i høj Grad af Jesus Kristus, naar de blot havde faaet Fred til og Lov til at stille sig i det Forhold til ham, som for dem var personlig Sandhed, og naar Kirken havde søgt at klare dette Forhold for dem, og været glade ved dem, som de var. Men det har de ikke faaet Lov til. Man har jaget dem bort, skræmmet dem, man har villet true dem til at gaa helt med. Og Følgen er bleven, at de er gaaet helt bort, og at Kristendommen snarere har faaet en ond Indflydelse paa dem end en god.

Dersom det kunde lykkes, dels at gjøre troende Kristne opmærksomme paa, *hvilke* Gjerninger der *nu*, efter vore Tiders Tilstand, maa følge med Troen, dels at faa tilvejebragt saadanne Kredse igjen, som stillede sig i et Kjærligheds- og Hengivenhedsforhold til Jesus Kristus, skjøndt de ikke troede paa ham som Guds Søn, — saa tror jeg, at Jesus Kristus kunde faa en ganske anderledes Indflydelse paa Verdensudviklingen og paa Menneskenes Gjerninger end han nu har.

Fra Pastor M. A. S. Lund.

Et Tilsagn, jeg har modtaget og skjønner paa, at jeg kunde faa et kortere Stykke optaget i „Enhver Sit“ til Gjensvar paa Stykket „Jagt efter Kjættere“ i dette Blads Nr. 28, skal jeg herved søge at benytte saa lidet æggende som muligt, saaledes som det sømmer sig den, der har gjort et alvorligt Angreb i andet Blad og nu har faaet Plads indrømmet i det angrebne Blad, for at svare paa et Modstykke.

Man bliver lidt underlig til Pas, naar man i mange Aar — og det ikke blot blandt nærmere Meningsfæller — har gjaldt for en personlig frisindet Mand, naar man i sin Kreds lader aandelige Bevægelser, hvis Ytringer man dog havde en vis udvortes Ret til at lægge Baand paa, røre sig ganske frit, saa pludselig at se sig stemplet som ufrisindet, ja til behageligt Eftersyn anbragt paa et Pavesæde, saaledes som det sker med mig i det nævnte Stykke i „Enhver Sit“. Paastaa, at man gjør mig Uret, fører til intet; jeg vil kun nøjes med at sige, at naar der falder Ytringer i Stykket, som gaar ud paa, at jeg skulde ville bedømme, hvad der rører sig i Menneskehjærter og har øvet dette over for Pastor Henning Jensen, som af den Grund regner mit Stykke i „Højskolebladet“, der har givet Anledning dertil, for et af de modbydeligste Angreb, vil han i mit Stykke aldeles ikke kunne paavise noget saadant. Om at dømme hans Hjærteforhold, om at sætte ham personlig ud af Kirken, er der intet Steds Tale. Fremdeles maa H. J. tilstaa, at der i mit Stykke ikke findes Spor af Spot eller Haan, dette Ufrisindets ubedragelige Kjendemærke, den polerede Verdens Erstatning for Sværd, Baal og Pavebuller, der udretter, hvad hine gjorde før, lukker Munden paa dem, hvis Ord man nødig hører, og hvem man har afluret den Skrøbelighed, at de ikke er Helte overfor Grinet. H. J. véd. at heller ikke dette ufrisindede Vaaben har jeg brugt.

Beskyldningen for at ønske Højskoleungdommen lukket ind i en Kjælder, hvortil kun nogle enkelte grundtvigske Præster og Højskoleforstandere havde Nøglen, kan jeg for mit Vedkommende smile ad. Jeg var tilfreds, der aldrig kom en grundtvigsk Præst paa en Højskole, eller at han i al Fald vilde lade Præsten blive udenfor, naar han ikke udtrykkelig blev bedt om et Forkyndelsens Ord, og et saadant kan jo da en kristelig Lægmand ogsaa føre. Det er just en af mine Livsmelodier, som mine nærmere Kyndinge véd, at udtale mig om Højskolernes overvejende — for ikke at sige udelukkende — borgerlige Bestemmelse, og jeg glædede mig meget ved at læse, hvad Morten Pontoppidan en Gang skrev i „Tidens Strøm“, om at den grundtvigske Højskoles Maal er at danne gode Borgere (og Borgerinder, føjer jeg til) og ikke at skabe bl. a. enten kristne eller særlig Grundtvigianere. Ja, jeg kan ikke gjengive det ordret, men omtrent saadan har det præget sig i min kjærlige Erindring. Men skal der tales (og skrives) særlig til Højskoleungdommen om Kristendom, saa siger jeg: lad det endelig være klart, ikke forblommet, ikke nedbrydende eller udviskende under Friheds Skin.

Paa Enkeltheder i Stykket „Jagt efter Kjættere“ skal jeg meget lidt og kort indlade mig. Jeg tør stole paa, at Læsere, der vil lægge dette Stykke ved Siden af mit i „Højskolebladet“, vil finde, at mit ikke er fuldt ærligt behandlet. Men læg vel Mærke til, jeg siger ikke: bevidst uærligt behandlet; jeg véd fra mig selv og andre, at der er stærke Fristelser til, naar man er i lidt Bevægelse, ikke at behandle især Modstanderes Ord fuldt ærligt, mens man dog mener at gjøre det.

Opmærksomme Læsere vil da vist finde, at jeg virkelig ikke, som jeg beskyldes for, har nævnt det som Bevis paa *H. J.s* Rationalisme, at *andre* har angrebet Forsonings- og Treenighedslæren. De vil forhaabentlig ogsaa finde, at det er en uberettiget Beskyldning, at jeg skulde bruge mine Fortolkninger af Skriften til at forkjætre andre med. Jeg har udtalt mig imod en — som det synes — altfor let og ubestemt Brug af Udsagnet om at dyrke Gud i Aand og Sandhed, og jeg har paavist, at Ytringerne om, at Spørgsmaalet, om Jesus var Guds Søn eller ikke, ikke var det, der skilte ad i hans Kjøds Dage, er i Strid med Evangeliernes Fremstilling. Er det H. J.s Mening, at man ikke en Gang maa mukke til, at Evangeliernes historiske Indhold fremstilles uvederhæftigt? Opmærksomme Læsere vilde maaske ogsaa undre sig over, at H. J. i sit Modangreb ikke har indladt sig paa, hvad han dog kunde skjønne, havde stor Vægt for mig, det, der i Stykket „Jul“ stod om, at det for den gamle ægte, saa vel som for den Fremtidens Kristendom, han haaber paa, er noget mindre væsentligt, hvem Jesus var. At dette rører ikke blot ved Skriftordet, men ved Trosordet, at det rører ved Treenighedslæren ikke

alene som Theologi, men som Tro paa Gud Fader, Søn og Aand, synes mig, kan ikke nægtes.

Jeg skal slutte med følgende: Jeg kan fuldt ud gjøre de Ord til mine, at det, det kommer an paa, er at gjøre Folkekirken saa frisindet og rummelig som muligt, jeg har derfor i mange Aar sluttet mig til Grundtvigs Ønske om Lærefrihed i Folkekirken. Men et kan jeg ikke være med til, at gjøre Kristendommens Navn saa rummeligt, at det kan indfatte alt, hvad man Kristendom vil nævne, og deri er jeg nok ogsaa i Overensstemmelse med ham. Jeg er gammel nok til i min Ungdom baade at have lét med ad og vaandet mig under den Maade at tale om Kristendom paa: maaske er det saa, maaske saa, nogle mene saa, andre mene saa, og begge Dele kan være lige sande; den Tone har jeg syntes, gik igjen i „Enhver Sit". Jeg kan maaske godt skimte og ikke miskjende en god menneskelig Hensigt. Men det er ikke hver Mands Sag at ville og kunne gaa i den Apostels Fodspor, den Frisindede, som sagde: „Alt er mig tilladt," som var bleven alt for alle, for Jøderne som en Jøde, for dem uden Loven som en, der var uden Loven, at han dog for alting kunde frelse nogle, og dog intet brød af den Brod, hvorved Kristendom var Jøder en Forargelse og Græker en Daarlighed. Bryder man den af, narrer man Folk; thi det er netop det samme som gjør den til en Guds Kraft til Salighed for hver den, som tror.

Vil nu H. J. svare mig herpaa, haaber jeg i al Fald paa et alvorligt Svar, hvori der ikke gjøres Beskyldninger mod Tanker og Hensigter. Jeg skal i al Fald ikke mere bede om Gjæstfrihed denne Gang, men takker forud for den, som er vist mig, naar dette staar i „Enhver Sit".

Vium Præstegaard, d. 24. Juli 1888.

M. A. S. Lund.

Svar til Pastor Lund.

Om Pastor Lund er en frisindet eller ufrisindet Mand, derom vil jeg ikke dømme. Vi tror alle om os selv, at vi er frisindede, men jo mere sikre vi er paa det, desto mere Grund er der maaske for os til tage det under fornyet Overvejelse. Der sidder en større eller mindre Pave i os allesammen, og hvis Pastor Lund havde sendt mig „Pavesædet" tilbage med Retur, saa jeg have vilde grebet mig i Barmen og sagt, at der mulig kunde være nogen Sandhed deri. Der var en Gang en Filosof, der sagde at man skulde tvivle om alt. Dette er maaske at gaa for vidt, men naar vi Mennesker tvivler om vore egne Dyder, saa tror jeg der er en vis Berettigelse i denne Tvivl. Og naar særlig vi Præster — baade afskedigede og ikke afskedigede — tvivler om vort eget Frisind, saa tror jeg, vi har en vis Ret til det. Det skulde være underligt, om en Religion, der har behersket Verden i over 1500 Aar, skulde have fuldt ud frisindede Tjenere. Hvis nogen vil kalde mig frisindet, saa takker jeg for Komplimenten, men jeg vil ikke kalde mig det selv.

Naar Pastor Lund skriver, at der i hans Stykke til mig i „Højskolebladet" intet Steds er Tale om at sætte mig personlig ud af Kirken, saa er jeg jo for saa vidt glad ved, at han nu vil lade mig blive derinde. Men jeg vil dog gjøre opmærksom paa, at naar Pastor Lund mener hvad han siger, at jeg nemlig er Rationalist, saa har han dermed sat mig ud af Kirken. Thi Rationalisterne — saa elskværdige Mennesker de forresten kan være, — saa staa de ikke paa den kristne Tros Grund, og gjør de ikke det, saa hører de ikke med til Kirken. Det forekommer mig derfor, at Pastor Lund gjør sig skyldig i en Selvmodsigelse. Thi hele hans Stykke i „Højskolebladet" gik nemlig ud paa at bevise, at jeg var Rationalist, altsaa stod udenfor Kirkens Grund; og nu siger han, „at derom er intet Steds Tale". — Og ydermere skriver Pastor L. i „Højskolebladet", at han hidtil har regnet mig til dem, der stod paa Kirkens Grund. Det forekommer mig, at jeg var fuldt berettiget til deraf at drage den Slutning, at *nu* regnede han mig ikke mere til dem, der stod paa Kirkens Grund. — Men det er gaaet saadan med Pastor L., som det saa tit gaar med os Præster, naar vi forøvrigt er skikkelige Mennesker, at naar vi sidder i vores Studerekammer og skriver en Prædiken eller saadan noget, saa er vi saa raske paa det, saa laver vi vores Rubriker, og har ikke mindste Barmhjærtighed med vore Medmennesker, men sætter dem udenfor Kirken over en lav Sko. Thi vi husker ikke paa, at det er levende Mennesker, vi har med at gjøre, men betragter dem som døde Ting, — ganske ligesom vi Redaktører bærer os ad, naar vi tager en Modstander under Behandling, thi vi er slet ikke bedre end Præsterne. Men naar saa det paagældende Menneske melder sig lyslevende og protesterer imod den Behandling, saa gaar vor gode menneskelige Natur over vor præstelige Optugtelse, og saa tager vi Mennesket ved Haanden og siger: Naa ja, Du er dog i Grunden en skikkelig Fyr, gaa Du kun ind! — Jeg er sikker paa, at havde jeg ikke meldt mig hos Præsten i Vium, saa havde han kjønt ladet mig staa udenfor. Derfor er jeg glad ved at jeg meldte mig, thi nu er der altsaa ikke Tale om at lukke mig ud.

Hvad Højskoleungdommen angaar, saa glæder det mig, at Pastor L. vil unde den al mulig Frihed. Jeg fik det Indtryk, at han dog helst saa, den ikke læste „Enhver Sit", og deri kunde jeg selvfølgelig ikke være enig med ham. Jeg mener selvfølgelig, at Højskoleungdommen kan have megen Gavn af det, netop fordi det ikke er noget grundtvigiansk Blad efter den sædvanlige Opskrift i alle Maader. Jeg vilde gjærne være en Slags Krydderi paa den grundtvigske Suppe. Suppe kan være god, men der skal lidt Krydderi til. — Forøvrigt tager Pastor L. fejl, naar han tror, at jeg særlig skriver for Højskoleungdommen. Mine Prædikener skriver jeg netop ikke særligt for den, — skjønt de kan have godt af at læse dem, maaske netop fordi de ikke er, hvad Pastor

L. kalder „klare“. Disse „klare“ Prædikener, hvis Klarhed bestaar deri, at de lærer Folk at dømme og bedømme, at drage et skarpt Skjel mellem dem, der staar i et Gudsforhold, og dem, der ikke staar i et saadant, — dem har vi saa mange af. Men jeg er ikke vis paa, at de er saa gode. — Men forøvrigt saa skriver jeg hverken for den ene eller den anden Kreds, men for Per og Povl, for unge og gamle, kort sagt, for hvem, der vil læse, hvad jeg skriver.

Naar Pastor L. klager over, at jeg i mit Stykke „Jagt efter Kjættere“ ikke behandlede ham fuldt ærligt, saa er der vel nok nogen Sandhed i det. Det er næsten umuligt at behandle en Modstander fuldt ærligt. Først fordi man ikke kan gaa ind paa alt, hvad han har skrevet, da Svaret saa vilde blive af en altfor uhyre Længde, og dernæst, fordi vi syndige Mennesker jo i Reglen tager det hos vore Modstandere, som kan give os bedst Anledning til at komme dem til Livs. — Saadan har Pastor L. baaret sig ad, da han kritiserede mine „Nutidsprædikener“. Han sad med Blyanten i Haanden og læste dem. Og naar han saa fandt noget, som han syntes, kunde tyde paa, at jeg var Rationalist, saa sagde han: „Aha! der har vi ham,“ og saa satte han en Streg under dette, og sprang det andet over. — Men Pastor L. kan nok mærke, at det er noget, som vi Redaktører ogsaa er drevne i. — Jeg sad ogsaa med Blyanten i Haanden, da jeg læste hans Angreb paa mig, og jeg satte ogsaa Streger under. Og det kan godt være, at jeg har nogen mere Øvelse i det end Pastor L. For jeg har været meget tiere oppe at slaas end han, baade med Grundtvigianere og med andre Mennesker. Og det giver Øvelse. Men jeg tror ikke, at man ved den Øvelse egentlig bliver et bedre Menneske.

Jeg vil heller ikke gjøre Kristendommens Navn saa rummeligt, at det kan indfatte alt. Men jeg vil, at det skal erkjendes, at man kan staa i et venligt Forhold til Gud og Jesus *uden at være Kristen*, det vil sige, uden at vedkjende sig den kristne Tro, og jeg vil have Folk til at se og forstaa, at Gud og Jesus Kristus kan elske Mennesker, som ikke vedkjende sig den kristne Tro, naar det er gode og sandhedskjærlige Mennesker. — Her er det Hovedpunkt, hvor baade Pastor L. og adskillige andre har misforstaaet mig. De tror, at jeg uden videre vil gjøre alle Mennesker, der kæmper for Sandhed og Ret, til Kristne. Men dette vil jeg ikke. Men jeg vil have Folk til at se, at man kan være elsket af Gud og af hans enbaarne Søn, uden at have den positive kristne Tro. Jeg antager, at dette var ogsaa Grundtvigs Mening. Men forøvrigt er det mig i det Stykke saa fuldstændig ligegyldigt, hvad Grundtvig mente eller ikke mente, thi jeg tager ikke andet af Grundtvig, end hvad der stemmer med min Overbevisning. Er der noget, der ikke gjør det, saa sætter jeg uden Betænkning min Overbevisning mod hans. — Og om dette Spørgsmaal kunde jeg ønske, at Pastor L. vilde udtale sig, og han kan da gjøre Regning paa fuld Gjæstfrihed i „Enhver Sit“. Thi her, forekommer det mig, er det ikke mig, der er uklar, men det er de grundtvigske Præster. Den indre Missions Præster indtager i den Henseende et klart Standpunkt. De siger nemlig lige det stik modsatte af, hvad jeg siger. De siger nemlig, at et Menneske kan *ikke* være elsket af Gud og af Jesus, uden at have den positive kristne Tro. Men hvad siger de grundtvigske Præster?

Forøvrigt vil Pastor L. og andre af Bladets Læsere finde Svar paa adskilligt af det, som han i sit Stykke har berørt, i den Prædiken, som er trykt i dette Nummer af Bladet.

Poppelen.

(Natur-Romance.)

Høje Poppel med de ranke Grene,
Tegnet skjønt mod Vestens Purpurhav,
Du, som staar saa sent paa Aaret, ene
I den skjønne Dragt, som Vaaren gav;
Du, hvis Blade end din Krone kranser,
Naar alt Skovens Løv af Vinden sval
Klædes brungul og med Stormen danser
Gjennem Luften i Naturens Sal.

Du saa mildt for Aftenvinden toner,
Dysser mig i Slummer mangen Gang;
Lad kun andre prise Bøges Kroner,
Poppel! — Dig jeg elsker for din Sang;
Lad kun Havet med sin Tordenstemme
Døve Øret paa den store Flok,
Maa jeg kun din Hvisken blidt fornemme,
Høje Poppel, o, da har jeg nok!

Ved din Stammes Rod med barnlig Glæde
Drømte jeg om Glans, jeg aldrig fik. —
Nu kun Minderne i broget Kjæde
Danser om i Kvæld til din Musik.
Flyver Aanden mod det dunkle Fjærne,
Aabner Jorden mig sit Moderskjød,
Ogsaa da Du synger for mig gjærne,
Thi Du lever jo, naar jeg er død. —

Chr. Bildsø.

Meddelelser.

Opfordring. Flere af de udelukkede Højskoler har iaar faaet Statens Anerkjendelse og kan altsaa for Fremtiden faa Statens Tilskud, baade til selve Skolerne og til de Elever, som ville søge dertil. Enkelte Højskoler staar endnu uden en saadan Anerkjendelse; blandt disse er Vejstrup Højskole ved Svendborg.

Da vi gaar ud fra, at Befolkningen ønsker disse Skoler opretholdte, opfordre vi Undertegnede alle Vejstrup Højskoles tidligere Elever til at yde Støtte ved at indmelde sig i „Vejstrup Højskoleforening“, hvis Formaal er, sammen med andre Foreninger, at

hjælpe Skolen til at arbejde frit under de nuværende vanskelige Forhold. Navnlig vil Foreningen hjælpe til overfor uformuende Unge, der ville søge denne Skole.

Bidrag i dette Øjemed sendes til medundertegnede Kasserer inden hvert Aars 1ste Oktbr. Foreningens Love vil blive tilstillet paa Forlangende.

I Bestyrelsen for Vejstrup Højskoleforening, d. 26. Juli 1888.

Martin Dyrholm, Brudager pr. Svendborg. Formand.
Vilhelm Lund. Næstformand.
Hans Chr Lund.
Hans Rasmussen.
Lars Jørgensen, (Duelund) Lakkendrup, Sortebro pr. Svendborg, Kasserer.

Kjøbenhavns Højskolesamfund har nu bestaaet noget over et Aar og i den Tid haft en Tilgang af 200 Medlemmer.

Det synes saaledes at skulde faa Held til at løse sin Opgave: at være et Hjem for unge Mennesker af begge Kjøn.

Da der i Kjøbenhavn findes mange Unge, som ikke har noget Hjem at holde sig til, er det ikke uden Betydning, at der findes Steder, hvor de kunne søge hen i ledige Timer og sammen med andre føle sig som hjemme.

Højskolesamfundet byder, i Forhold til det lave Medlemsbidrag — 50 Øre maanedligt, ikke saa lidt i den Retning. Det har skaffet sig et lyst og livligt Hjem paa et af Byens mest befærdede Strøg — Kultorvet 2, 1ste Sal — som er aabent hele Dagen og hvor ikke saa faa Bøger, Blade og Tidsskrifter er fremlagt til Medlemmerres Afbenyttelse.

Højskolesamfundet lader ogsaa afholde Foredrag, Oplæsninger, foretager Udflugter og gjør i det hele, hvad der staar i dets Magt for gjøre Hjemmet saa behageligt og tiltrækkende for Medlemmerne som muligt.

Tune Landboskole.

Pigeskolen aabnes d. 3. Sept. og varer til Novbr. Ved Siden af den egentlige Højskoleundervisning kan Pigerne faa Lejlighed til at lære praktisk Mælkeri.

Karleskolen begynder d. 5. Novbr. og bestaar af **en Højskoleafdeling** og **2 Landbrugsafdelinger** med Kursus paa 5 og paa 9 Maaneder. Skoleplanen tilsendes og nærmere Oplysninger meddeles af **A. Svendsen,** Tune, Taastrup.

Ollerup Højskole

aabnes for Karle Lørdag d. 3. November. Samme Dag vil der ved Eftermiddagstogenes Komme være Vogne ved **Svendborg Banegaard** til at befordre Elevernes Tøj ud til Skolen. Foruden Undervisning i de almindelige Højskolefag tilbyder Skolen Undervisning i svensk Gymnastik. Haandværkere kan faa Undervisning i Bygningstegning. Indmeldelser modtages af

J. P. Kristensen-Randers.

Undervisningsanstalten „Kjøbenhavn," Stokholmsgade, 7 Ø.

Ex. Artium, 4. Kl. Examen og **Præliminærexamen** (3—4 Hold)

Undervisningen begynder d. 17. Aug. Indmeldelser modtages hver Dag fra 10—12. Program sendes paa Forlangende.

L. Gottschalk. M. Klausen. R. P. Rasmussen S. Sørensen. Dr. phil.

Hejls Fortsættelsesskole pr. Kolding.

Undervisningen for Drenge i en Alder af ca. 14—17 Aar begynder d. 2den Oktbr. og varer til April. Betalingen 27. Kr. maanedlig.

Lorens Birkedal.

Ringe Friskole.

Den videregaaende Skole begynder atter til 1. Oktbr. Ved Hjælp af dennes Lærere gives fra 1. September Undervisning for unge Piger som vil uddannes til Lærerinder. Betaling for Undervisning, Kost og Bolig er 30 Kr. om Maaneden eller 300 Kr. aarlig.

Friskolelærer **L. Rasmussen,** Ringe, Ringe St.

Silkeborg Realskole,

der har Dimissionsret, modtager Indmeldelser af nye Elever. Begjæringer om Friplads maa sendes til Bestyrerne inden Midten af August.

Ringe Friskole.

Fra 1ste Oktober til 1ste April gives videregaaende Undervisning for Drenge og Piger mellem 12 og 16 Aar. Betaling for Kost, Bolig og Undervisning er 28 Kr. om Maaneden. En halv Sengs Klæder medbringes. Undervisningspenge for Omegnen er 8 Kr. maanedlig, dog kan uformuende faa Lettelse.

Undervisningsfagene er: Historie, Dansk, Naturfagene, Geografi, Regning, Skrivning, Tegning, Mathematik, Geometri, svensk Gymnastik, Husflid og Sløjd, og hvem, der ønsker det, kan faa Undervisning i Engelsk.

Friskolelærer **Lavrs Rasmussen,** Ringe, Ringe St

Blaagaards Seminarium og udv. Højskole.

Kjøbenhavn, Nørrebro.

Nye Elever optages til September og November paa Blaagaards Seminarium og udv. Højskole (Realhøjskole). Betalingen for Undervisning, Kost og Bolig er 30 Kr. om Maaneden. Elever, som ønsker det, kan faa Undervisning i Engelsk og Tysk eller blive forberedte til Præliminæreksamen. Undervisningen ledes af Landinspektør L. Andersen, Sanglærer Døll ing, Captajn E. Fischer, Cand. theol. Fløystrup, Captajn Gautesen, Pastor F. Jensen, Cand. theol. H. Larsen, Cand. jur. N. J. Larsen, Cand. mag. G. Levinsen, Landbrugskandidat Madsen, Cand. phil. Tang samt Højskolens Medbestyrer, Dr. phil. Fr. Winkel Horn og Forstander J. T. A. Tang, som modtager Indmeldelser.

For 5 Kr. Stkt. udsælges særdeles elegante rummelige og solide Rejsehaandkufferter, som før har kostet 12 Kr. Stkt. Forsendes fra J. Knudsen, Bojlum pr. Roslev.

En Hjulmand og Bødker, der tillige kan tømre, ønsker til November en Lejlighed med Værksted til Leje paa en Egn, hvor der er Sandsynlighed for Levevej. Brev med fornødne Oplysninger mrkt. „folkelig Selvstyre" tilsendes dette Blads Contor.

Brokbaand, Suspensorier,

Mavebælter, Moderbandager, Menstruationsbind, Urin- og Navle-Bandager, Douche-Apparater, Clysopumper, Indaandings-Apparater, Respiratorer, Høre-Rør, Isposer, Mælkesugere, Elastiske Strømper, alle Sorter Bind, alle Slags Sprøjter, Luft- og Vandpuder sælges og udlejes. **Underlag til Sygesenge,** Stikbækkener, Elastik, Knive og Saxe, Forbindkasser, **Sygeplejeartikler** og **Forbindstoffer** m. m. tilbydes i stort Udvalg af

Th. Bjering,
Etablissement for Sygepleje-Artikler,
1, Frederiksberggade 1,
„Røde Kors", ved Siden af Apotheket.

Smør, Æg, slagtede Grise

saavel som levende m. m., modtages til Forhandling i min Kommissionsforretning, meget heldig beliggende, lige ved Torvet.

Gode Mærker Smør kjøbes efter Notering. Som Regel opnaas hurtig Salg og gode Priser. **H. P. Nielsen,**

Firma-Adresse: **Madsen og Pedersens Eftflgr., Kompagnistræde 14. Kjøbenhavn, K.**

En Pige ønsker Plads til 1ste Novbr., hvor hun kan være Husmoderen behjælpelig i Husholdningen og ellers deltage i al indvendig Husgjerning. Paa Lønnen ses ikke saa meget som paa en god og venlig Omgang. Billet mrkt. „Plads" bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Undertegnede anbefaler sit velassorterede Lager af reelle Vine, Rom, Cognac, Puncheessentser & Likører.

Særlig anbefales en mild og styrkende

hvid Oportovin

som fortrinlig for saadanne Syge, hvem Lægerne tilraader at drikke Vin.

Pris pr. 1/1 Btl. 2 Kroner.

Peter Buch,
Halmtorvet 8, Kjøbenhavn V.

Ansvarhavende Redaktør **Henning Jensen.** Trykt hos Rasmussen & Olsen. — Kbhvn.